

Çocuk Terbiyesinde Altın Tavsiyeler

– Ali ÖZKANLI · 24 Mart 2010

Terbiyede ilk kural saygıdır, saygılı olunuz. Sevme yeteneği, sevilerek kazanılır. Küçük demeyin, terbiye beşikten başlar. Çocuklar hiçbir zaman kötülenmez. Onlar yalancılıkla asla suçlanamaz. Kibirlenmesine göz yumulmaz. Başkalarına yardıma alıştırlır. Konuşmaktan ziyade yaşatılır. Samimi olduğunuzu inandırılır.

Çocukla arkadaş gibi olunur, ona değer verilir. Hayatın zorluğu öğretilir. Sabırlı olmaya alıştırlır. Her istediği yapılmaz. Başkalarının yanında azarlanmaz. Hata, kızarak değil, öğretilerek düzeltilir. Bir şey öğretilirken asla dayak atılmaz. Hiçbir zaman onlara yalan söylenmez. Çocuğa verilen sözden dönülmez. Kardeşler arasında ayırım yapılmaz. Aynı harekete bir iyi bir kötü denilmez.

Düşünceler, inandırılarak benimsetilir. Kötü hareketine göz yumulmaz. Sırlar onların yanında açıklanmaz. Çok sertlik gibi, çok şefkat de zararlıdır. Kararlı olma, onu kötü hareketten alıkoyar. Hatalarını kabul etmesi öğretilir. Elemler ve kederler onlardan saklanır. Sözünden çok yaptığına değer verilmeli.

Sevgili anne-babalar, çocuğumuzla çok ilgilenip onun ne yapacağına lütfen biz karar vermeyelim. Çocuğumu kurtarayım, ona yardım edeyim derken daha da kötü duruma düşürmeyelim. 'Sev ama içinden sev, sakın sevgini belli etme. Eğer sevgini belli edersen, çocuğun şımarır' diye size yapılan telkinlere sakın kulak vermeyin. Sevgiyi yaşamada çocukla aramızda bir sorun olmamalıdır. Zaman zaman ben çocuğumun yerinde olsaydım, ben anne ve babama nasıl davranırdım, neler isterdim diye kendi kendinize sorular sormayı ihmal etmeyin.

Değerli veliler! Bunu çeşitlendirebiliriz. Baba olarak gazete okumaya, anne olarak televizyon izlemeye ayırdığımız vakit kadar çocuklarımıza da zaman ayırmalı, onlarla konuşup, onları dinlemeliyiz.

Bazen çocuklar ilgi ve sevgisizlikten anne babasından intikam alırcasına davranışları tersine yaptıklarını da gözlemliyoruz. Başarısız olarak, onların üzülmelerini istediklerine de şahit oluyoruz.

Ahmet'i dinleyelim:

- Annem ve babam bana televizyon seyretmeyi yasaklıyor, beni ders çalışmam için odaya kapatıp, kendileri televizyonun karşısına geçiyorlar, sesini bile kısmıyorlar, benim aklım da hep filmlerde oluyor, kafama hiç ders girmiyor, diyor.

Ayşe ne diyor:

- Bana oyun oynamayı yasaklayan babam kahveden çıkmıyor. Gece yaralarına kadar oyun oynuyor. Bazı

akşamlar babam eve dönmeden biz uyumuş oluyoruz, sabahları da birbirimizi görmeden ben okula gidiyorum, o da işine gidiyor, diyor.

Hatice'ye kulak verelim:

- Anne ve babalarımız anlayışlı olmayı hiç düşünmüyorlar, kızgınlıklarını ve öfkelerini çok rahat söylüyorlar, ama sevgiye gelince cimrilik yapıyorlar, diyor.

Anne-Babalara Pulsuz Dilekçe *

Çocuk eğitimi alanında değerli eserleri olan bilim adamının çocuk ağzıyla anne-babalara yazdığı mektubu dikkatlice okumanızı rica ediyorum. Bu mektup sayfalarca okunacak yazıdan çok daha değerlidir. Yazıyı okuyarak dersler çıkarmaya çalışalım.

" Sevgili Anneciğim, Babacığım!

Bütün duygu ve düşüncelerimi dile getirebilseydim, size şunları söylemek isterdim. Sürekli bir büyüme ve gelişme içindeyim. Sizin çocuğunuz olsam da, sizden ayrı bir kişilik geliştiriyorum. Beni tanımaya ve anlamaya çalışın.

Deneme ile öğrenirim. Bana ayak uydurmakta güçlük çekebilirsiniz. Oyunda arkadaşlıkta ve uğraşlarımda özgürlük tanıyın. Beni her yerde her zaman koruyup kollamayın. Davranışlarımdan sonuçlarını kendim görürsem daha iyi öğrenirim. Bırakın kendi işimi kendim yapayım. Büyüdüğümü başka nasıl anlarım.

Büyümeyi çok istiyorsam da, ara sıra yaşımdan küçük davranmaktan kendimi alamıyorum. Bunu önemseyin. Ama siz beni şımartmayın. Hep çocuk kalmak isterim sonra. Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Ancak siz verdikçe almadan edemiyorum. Bana yerli yersiz söz vermeyin. Sözünüzü tutamayınca size olan güvenim azalıyor.

Bana kesin ve kararlı davranmaktan çekinmeyin. Yoldan saptığımı görünce beni sınırlayın. Koyduğunuz kurallar ve yasakların hepsini beğendiğimi söyleyemem. Ancak, hiç kısıtlanmayınca ne yapacağımı şaşırıyorum. Tutarsız davrandığınızı görünce hem bocalıyor hem de bundan yararlanmadan edemiyorum.

Öğütlerinizden çok davranışlarınızdan etkilendiğimi unutmayın. Beni eğitirken ara sıra yanlışlar yapabilirsiniz. Bunları çabuk unuturum. Ancak, birbirinize saygı ve sevginizin azaldığını görmek, beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmanın. Yüksek sesle söylenenleri pek duymam. Yumuşak ve kesin sözler bende

daha iyi iz bırakır. "Ben senin yaşımda iken" diye başlayan söylevleri hep kulak ardına atarım.

Küçük yanlışlarımı büyük suçmuş gibi başıma kakmayın. Bana yanlışlık payı bırakın. Beni korkutup sindirerek suçluluk duygusu aşılayarak uslandırmaya çalışmayın. Yaramazlıklarım için beni kötü çocukmuşum gibi yargılamayın.

Yanlış davranışlarım üzerinde durup düzeltin. Ceza vermeden önce beni dinleyin. Suçumu aşmadığı sürece cezama katlanabilirim.

Beni dinleyin. Öğrenmeye en yatkın olduğum anlar, soru sorduğum anlardır. Açıklamalarınız kısa ve özlü olsun. Beni yeteneklerimin üstündeki işlere zorlamayın. Ama başarabileceğim işleri yapmamı bekleyin. Bana güvendiğinizi belli edin. Beni destekleyin, hiç değilse çabalarımı övün. Beni başkalarıyla kıyaslamayın. Umutsuzluğa kapılırım.

Benden yaşımda üstünde olgunluk beklemeyin. Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın, bana süre tanıyın. Yüzde yüz dürüst davranmadığımı görünce ürkmeyin. Beni köşeye sıkıştırmayın, yalana sığınmak zorunda kalırım. Sizi çok bunaltsam bile soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızgınlığınızı haklı görebilirim. Ama beni aşağılamayın. Hele başkalarının yanında onurumu kırmayın. Unutmayın ki, ben de sizi yabancıların önünde güç durumlara düşürebilirim.

Bana haksızlık ettiğinizi anlayınca açıklamaktan çekinmeyin. Özür dilemeniz size olan sevgimi azaltmaz; tersine, beni daha çok yakınlaştırır. Aslında ben sizleri olduğunuzdan daha iyi ve daha değerli görüyorum. Bana kendinizi yanıltmaz ve erişilmez göstermeye çabalamayın. Yanıldığınızı görünce üzüntüm büyük olur.

Biliyorum, ara sıra sizi üzüyor, belki düş kırıklığına uğrattıyorum. Bana verdikleriniz yanında benden istediklerinizin çok olmadığını da biliyorum. Yukarıda sıraladığım istekler size çok geldiyse birçoğundan vazgeçebilirim; yeter ki beni ben olarak sevebileceğinize olan inancım sarsılmasın. Benden "Örnek Çocuk" olmamı istemezseniz, ben de sizden kusursuz anne- baba olmanızı beklemem. Sevecen ve anlayışlı olmanız bana yeter. Sizin çocuğunuz olarak doğmak elimde değildi, ama seçme hakkım olsaydı, sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezdim. Sevgiler... Çocuğunuz."

* (Bkz: Çocuk ve Ruh Sağlığı, Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu, Özgür Yayınları. İst. 1997)

NOT: SOMUNCU BABA DERGİSİ - TEMMUZ 2008 - 93. SAYI